

TURIZMNING O'ZBEKISTONDAGI ISTIQBOLLARI VA SOHADAGI MUAMMOLAR

*Farg'ona Politexnika Instituti
Ishlab chiqarishda boshqaruv Fakulteti
talabasi Yusupov Akbarjon Adxamjon o'g'li
ilmiy rahbar: Uzganbayeva Dilnoza Toxtasinovna
Farg'ona politexnika instituti assistenti
Email: dilnoza.uzganbayeva@ferpi.uz*

Annotatsiya: Maqolada turizm o'zi nima, uni davlatga qanday foydasi bor, O'zbekistondagi kelajagi va muammolar yoritilgan.

Kalit so'zlar: turizm, turist, ichki, tashqi(chiqish), xalqaro turizm, pandemiya.

АННОТАЦИЯ: В статье освещается, что такое туризм, какую пользу он приносит государству, его будущее и проблемы в Узбекистане.

Ключевые слова: туризм, турист, внутренний, внешний(выездной), международный туризм, пандемия.

Annotation: the article covers what tourism itself is, what benefits it has to the state, the future and problems in Uzbekistan.

Keywords: tourism, tourist, domestic, foreign(Exit), International Tourism, pandemic.

Turizm (fransuzcha: our — sayr, sayohat), sayyohlik — sayohat (safar) qilish; faol dam olish turlaridan biri. Turizm deganda jismoniy shaxsning doimiy istiqomat joyidan sog'lomlashtirish, ma'rifiy, kasbiyamaliy yoki boshqa maqsadlarda borilgan joyda (mamlakatda) haq to'lanadigan faoliyat bilan shug'ullanmagan holda uzog'i bilan 1 yil muddatga jo'nab ketishi (sayohat

qilishi) tushuniladi. Tizimli yondoshuvdan foydalanib, «turizm» tushunchasini tahlil qilar ekanmiz, Amerikalik professor Meynsen universiteti, Oklend sh. Leyper konsepsiyasini ajratamiz. U turizmni uch asosiy elementlardan iborat tizim deb ataydi:

- Geografik komponent,
- Turistlar,
- Turistik industriya.

Turizmning tarixi XIX boshlariga borib taqaladi. Dastlab Angliyadan

Fransiyaga uyushgan sayyohlik tashkil etilgan (1815). Turizmning asoschisi hisoblanmish ingliz ruhoniysi Tomas Kuk 1843-yilda 1-temir yo'l sayyohligini tashkil qildi. Shundan so'ng u o'zining xususiy turistik korxonasini tuzdi va 1866-yilda dastlabki sayyohlik guruxlari AQShga jo'natildi. Sharqda arab sayyohi Ibn Battuta 21 yoshida sayohatini boshlab, deyarli barcha Sharq va Shimoliy Afrika mamlakatlarini

piyoda kezib chiqdi. O'rata Osiyada ilk sayyohlarning safarlari Amir Temur va Temuriylar davrida faollashgan. Amir Temur fransuz qiroli Karl VI va ingliz qiroli Genrix IV bilan doimiy aloqada bo'lgan. Uning elchisi 1403-yili Parijga kelgan. Ispaniyalik Klavixoning "Buyuk Temurning hayoti va faoliyati" kitobida Movarounnahrda ijtimoiy hayot va

sayyoxlarning Temur davlatiga intilishi aks etgan. Turizm ikkiga ichki vatashqi(chiqish) turizmga bo'linadi:

Ichki turizm - fuqarolarning aniq bir mamlakatda doimo yashagan holda, o'sha mamlakat milliy chegarasi doirasida dam olish, dunyoni bilishga bo'lgan qiziqishini goniqtirish, sport mashg'ulotlari bilan shug'ullanish va boshqa turistik maqsadlarni amalga oshirish uchun vaqtinchalik chiqishidir. Bu turizm turi mamlakatga valyutani olib kelmaydi. Shunday bo'lsada, mamlakat mintaqalari o'rtasida daromadlarning taqsimlanishiga ta'sir etib, iqtisodiyotning rivojlanishiga turtki beradi. Bu turdagi turizmning rivojlanish shartlaridan biri turistlarni qabul qilish va ularga xizmat ko'rsatish uchun zarur vositalarning mavjudligi hisoblanadi. Boshqa shartlar — - ichki infratuzilmalar (mehmonxona, tansport, mamlakat yo'llari va boshqalar)ning tegishli rivojlanganligi darajasi bilan bog'liqdir.

Xalqaro turizm - muntazam va aniq bir maqsadga qaratilgan

korxonalarining turizm sohasidagi faoliyati bilan bog'liq holda, biron bir mamlakat hududida (kirish turizmi) turistik xizmatlar va turistik mahsulotlarni biron-bir mamlakatda (chiqish turizmi) doimo yashaydigan sayohat qiluvchi shaxslarga taqdim etishdir. "Turizm bugungi kunda yuz millionlab odamlarning kundalik hayotiga kirib kelgan hodisaga aylandi va:

Ayni paytda turistik agentliklarimiz sobiq ittifoqdan meros bo'lib qolgan, sayyohlarni guruh tarzida qabul qilish kabi xizmatlarni ko'rsatishadi. Biroq dunyoda bir talay yangi va zamonaviy turizm turlari ham paydo bo'lganki, ularning ayrimlarini O'zbekistonda tatbiq etish ayni muddao bo'lar edi. Bu joylarda qo'shimcha bo'lmoqda. Keling, ushbu multimediali maxsus loyihada ana shunday yangi yo'nalishlarning o'zbekona mentalitetimizga mos keladigani hamda yurtimizda rivojlantirsa bo'ladiganlarini ajratib olib, o'rganib chiqamiz.

Loyiha avvalida O'zbekistonda turizm uchun mas'ul bo'lgan bosh amaldorning bu sohada ayni paytdagi ahvol qanaqa ekanligi borasidagi so'zlariga e'tibor qaratamiz:

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Aziztoeva F.A., Hududlarda turizmni rivojlantirishga ta'sir ko'rsatuvchi omillar //Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar. — 2018. — No. 5. - C. 141-148.
2. Respublika ilmiy-amaliy anjumani ilmiy maqolalar va tezislar to'plami. Toshkent.3. Азизтoева, Фeруза Алпoмишевнa.
3. "Перспективы развития туристических услуг в регионах." Science and Education 2.4 (2021): 734-740.

4. Arzikulov O. Economic-statistical analysis of the regional development of small enterprises and micro-firms in the conditions of accelerated economy /Journal of Academic Research and Trends in Educational Sciences. - 2022. –
5. Arzikulov O. A. Artificial intelligence to increase the efficiency of small businesses //ISJ Theoretical & Applied Science, 08 (100). - 2021. - С. 412-415.
6. Arzikulov O. A. THE ROLE OF SMALL BUSINESS IN DEVELOPED
7. COUNTRIES //Экономика и социум. - 2019. — No. 12. - С. 30-33.
8. Ali o'g'li A. O. Raqamli iqtisodiyotning jadallashuvida jizzax viloyatida kichik tadbirkorlik faoliyatini statistika tadqiqotining asosiy jihatlari
9. //International Journal of Contemporary Scientific and Technical Research. -2022. - С. 94-96.8. Ali o'g'li A. O. Statistical study of direct maintenance of small business activities in the regions //EPRA International Journal of Economic and Business